

De kloof tussen arm en rijk

Vermogensongelijkheid in de Veenkoloniën

Ongelijkheid is niet alleen een probleem van de minder bedeelden, maar van de maatschappij als geheel. Wanneer de kloof tussen arm en rijk toeneemt, neemt vertrouwen in instituties, sociale cohesie en politieke participatie af en nemen maatschappelijke kosten toe. Een belangrijke oorzaak voor de steeds groter wordende ongelijkheid zijn vermogens en de kansen die daarbij horen. Via schenkingen en erfenissen worden vermogens doorgegeven van generatie op generatie, hierdoor ontstaat er een tweedeling in de maatschappij tussen vermogende en niet-vermogende groepen. In tegenstelling tot inkomens, zijn vermogens in Nederland zeer ongelijk verdeeld. In dit feitenblad wordt de vermogensverdeling in de Veenkoloniën vergeleken met die in de rest van Nederland. Daarnaast laten we zien hoe vermogens verdeeld zijn binnen de gemeenten in de Veenkoloniën en verschillende huishoudens. Wat opvalt is dat de vermogensongelijkheid het grootst is in gemeenten waar veel armoede is.

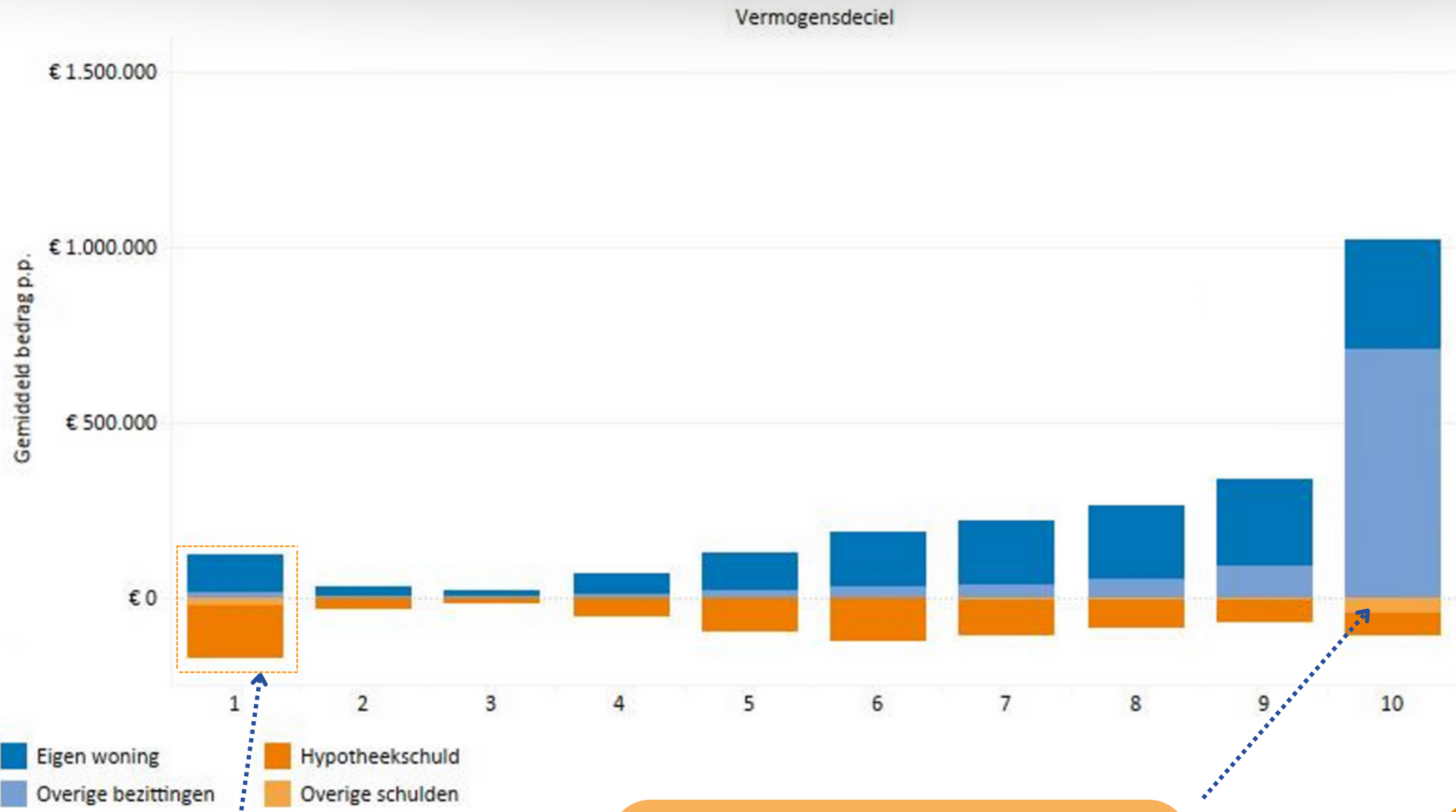
Hiernaast is de vermogensopbouw in de Veenkoloniën te zien voor 10 groepen van gelijke omvang (decielgroepen). De eerste groep bestaat uit 10% van de huishoudens met het laagste vermogen. Huishoudens in groep 10 hebben de hoogste vermogens.

Zowel de groep met de laagste vermogens als de groep met de hoogste vermogens zijn opvallend anders dan de andere groepen. De eerste groep heeft gemiddeld hogere schulden dan bezittingen, waardoor het vermogen uiteindelijk negatief is. De 10% meest vermogende huishoudens hebben ruim 60% van het totale vermogen in de Veenkoloniën. In de groepen 2, 3 en 4 zitten huishoudens met weinig bezittingen en weinig schulden, dit zijn bijvoorbeeld huurders.

Uit landelijke cijfers van het CBS blijkt dat ook tussen 2019 en 2020 de vermogensongelijkheid in Nederland is afgenomen. Dit komt met name door het aantrekken van de woningmarkt¹. Hierdoor worden de bezittingen van alle vermogensgroepen meer waard. Tegelijkertijd betekent dit ook dat groepen zonder veel vermogen en bezittingen (zoals starters en huishoudens met een laag inkomen) maar moeilijk kunnen toetreden tot de woningmarkt, met als gevolg dat de kloof tussen wel- en niet-vermogenden alleen maar groter wordt.

Voor dit feitenblad is gebruik gemaakt van microdata van het CBS, de meest recente data heeft betrekking op het jaar 2019.

Opbouw van de vermogens in de Veenkoloniën

De opbouw van de vermogens in de Veenkoloniën is vergelijkbaar met die van Nederland in zijn geheel. In Nederland liggen de bedragen van zowel de schulden als de bezittingen gemiddeld wel wat hoger dan in de Veenkoloniën, met name in de hoogste inkomensgroep.

Een vermogen bestaat uit de totale bezittingen van een huishoudens minus de schulden van een huishouden.

Deze groep huishoudens heeft een negatief vermogen, bijvoorbeeld doordat hun hypotheekschuld hoger is dan de waarde van hun woning. Deze huishoudens zijn een groot deel van hun inkomen kwijt aan aflossing en rente en zijn daarom minder bestand tegen financiële tegenvallers. Ook is het voor deze groep minder makkelijk om te investeren in onderhoud en verduurzaming van de woning waardoor de woning relatief steeds minder waard wordt. Deze groep loopt dan ook risico op energiearmoede.

Opvallend is dat de gemiddelde 'overige schuld' het hoogst is bij de groep met de hoogste vermogens. Deze groep heeft vaker hogere schulden van een eigen bedrijf en kan door een hoger inkomen makkelijker en veiliger meer geld lenen om te investeren in verdere vermogensgroei.

De woningmarkt bepaalt in belangrijke mate hoe vermogens verdeeld zijn. Wanneer woningen meer waard worden, neemt de vermogensongelijkheid af. De bezittingen van huishoudens worden dan immers meer waard ten opzichte van hun schulden.

10% van huishoudens heeft 61% van het totale vermogen

¹ Vermogensongelijkheid opnieuw gedaald, CBS 2021

De kloof tussen arm en rijk

Vermogensongelijkheid
in de Veenkoloniën

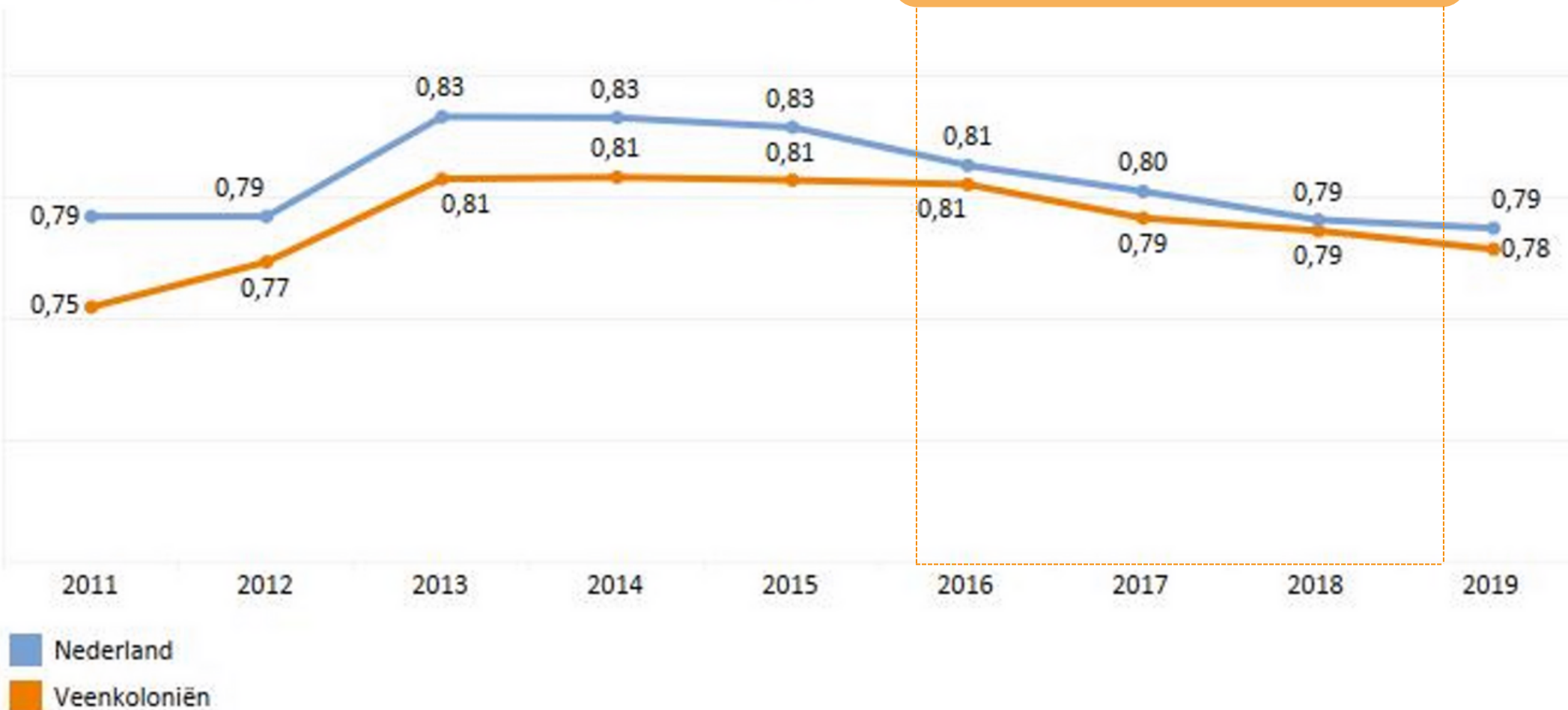
In de grafiek hieronder wordt de ontwikkeling van de vermogensongelijkheid in de Veenkoloniën weergegeven. We zien dat de vermogens in de Veenkoloniën voorheen gelijk verdeeld waren dan in de rest van Nederland. Gedurende een aantal jaren is deze ongelijkheid steeds wat toegenomen.

Doorgaans hangt vermogensongelijkheid samen met het aandeel arme huishoudens in de regio. Ook in de Veenkoloniën zien we over het algemeen een hogere vermogensongelijkheid bij gemeenten waar relatief meer mensen wonen met een laag inkomen.

De Gini-coëfficiënt is een cijfer dat de ongelijkheid in een bepaalde regio weergeeft. De Gini-coëfficiënt loopt van 0 tot 1. Hoe hoger de coëfficiënt, hoe ongelijker de verdeling van de vermogens.

Ontwikkeling vermogensongelijkheid

(0= iedereen heeft evenveel; 1= één persoon heeft alles)

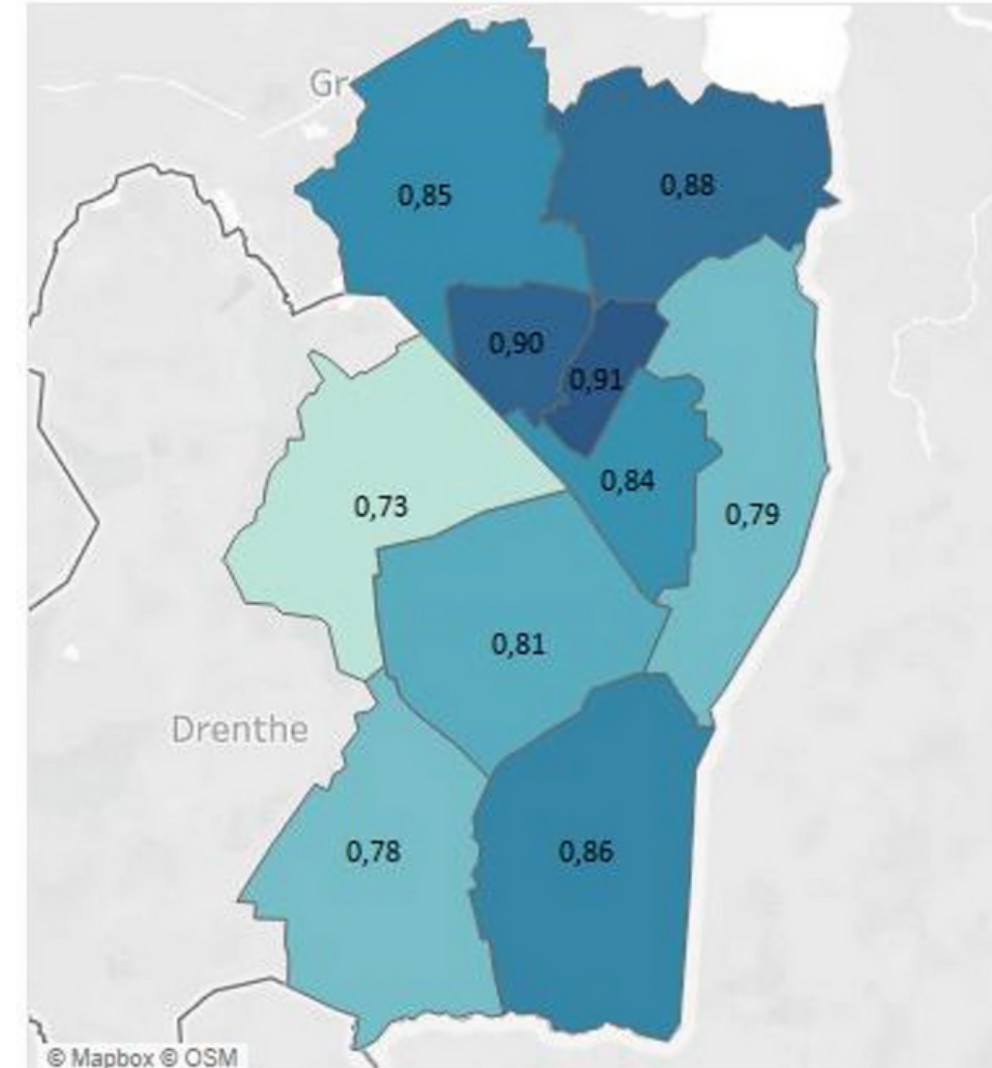

Tussen 2016 en 2019 is de vermogensongelijkheid in de Veenkoloniën bijna net zo groot als in Nederland.

In de kaart is de vermogensongelijkheid voor de verschillende gemeenten in de Veenkoloniën te zien (2019). De ongelijkheid is het grootst in de gemeenten Pekela, Veendam en Oldambt. In Aa en Hunze zijn de vermogens het meest gelijk verdeeld.

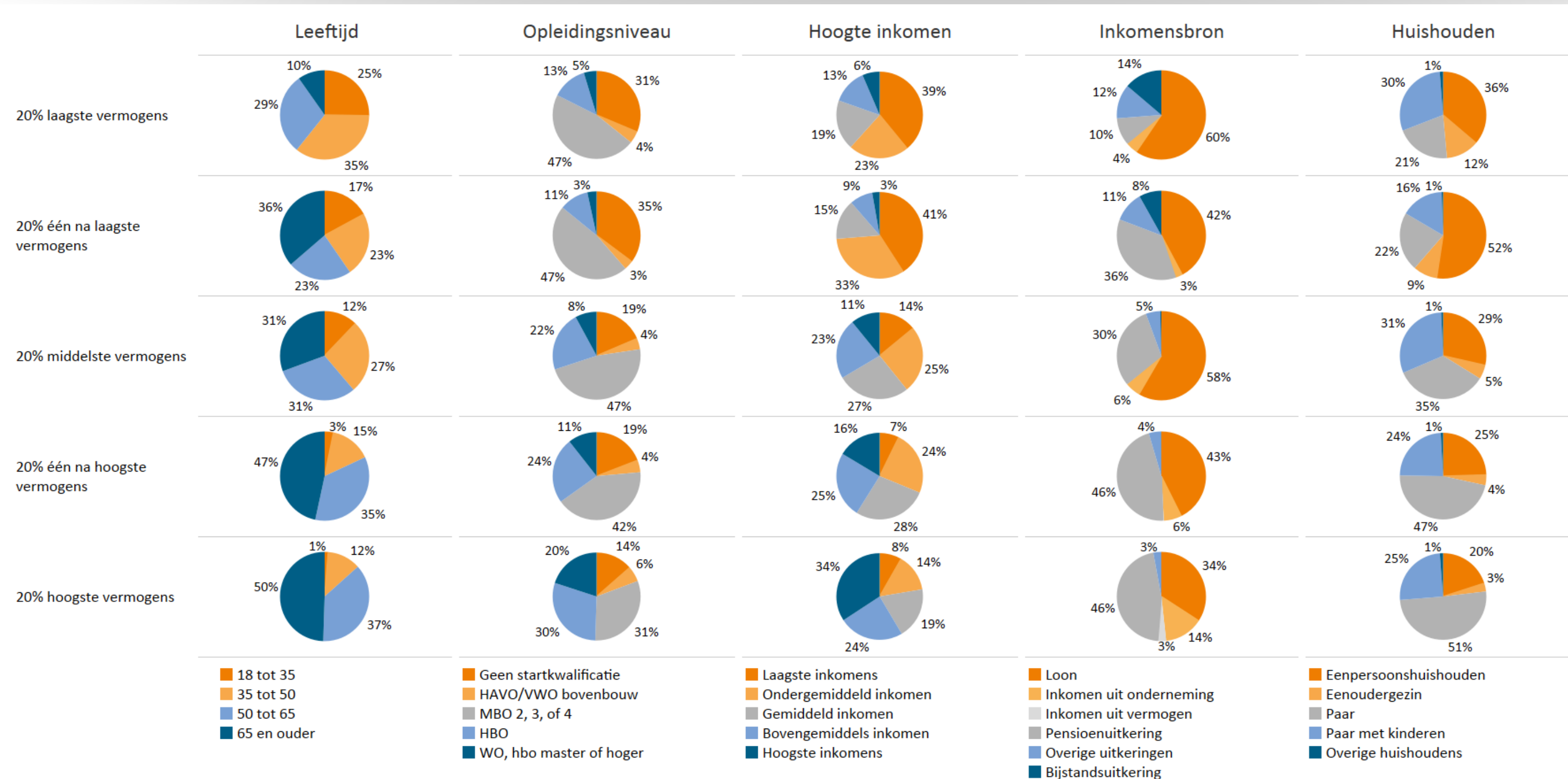
Mate van vermogensongelijkheid

(0= iedereen heeft evenveel; 1= één persoon heeft alles)

Doordat de vermogensongelijkheid in de Veenkoloniën sneller is gestegen dan landelijk, is deze nu ongeveer gelijk met het landelijk gemiddelde.

De vermogensongelijkheid in de Veenkoloniën is het grootst in gemeenten waar relatief veel huishoudens met een laag inkomen wonen.

Inwoners met een **hoog vermogen** zijn gemiddeld ouder

Inwoners met een **hoog vermogen** zijn vaker hoog opgeleid

Inwoners met een **hoog vermogen** hebben vaker een hoger inkomen

Inwoners met een **laag vermogen** hebben vaker een (bijstands-) uitkering

Inwoners met een **laag vermogen** zijn vaker alleenstaand